

Til Økonomiudvalget

04-03-2013

Orientering om kirkelukninger

Sagsnr.
2013-39144

Dokumentnr.
2013-194475

Sagsbehandler
Birthe Bertelsen/
Christopher Møller

Folkekirken i København står overfor at skulle nedlægge en række kirker, da medlemsniveauet i mange år har været faldende og behovet for at spare penge på drift derfor er voksende. Stiftsrådet har indstillet 14 kirker til lukning, mens yderligere to stadig afventer en beslutning efter forlænget høring. Heraf ligger i alt 14 i Københavns Kommune.

En endelig beslutning om og effektivering af nedlæggelserne ventes at strække sig over en længere periode, da en række forhold ikke er afklaret. Stiftsrådet indstilling skal behandles af kirkeministeren, men såvel stiftsrådets som ministerens kompetence til at træffe beslutningen er omstridt af de berørte menigheder mv. Menighedsrådene for to kirker har dog allerede tilsluttet sig en lukning.

Otte af de 14 indstillede kirker samt begge de resterende er finansieret af Kirkefondet. Kirkefondet har bl.a. som formål at skaffe midler til kirkebyggeri, og i perioden fra den tidlige industrialisering i 1890 til 2. verdenskrig var der fokus på byggeri i København, bl.a. finansieret gennem indsamling blandt land- og fabriksarbejdere. Folkekirken har brugsret til kirkerne, så længe de bruges til kirkelige handlinger, men hvis anvendelsen ændres, er der tilbagefaldsret til Kirkefondet.

Kirkefondet agter at sælge disse kirkebygninger og i efter sit formål bruge midlerne til nye kirkelige anlæg og aktiviteter. De to kirker, der lukkes med menighedsrådenes accept (Blågårds Kirke og Samuels Kirke), forventes udbudt til salg i første halvdel af 2013. Kirkefondet har med det vedlagte brev anmodet om oplysninger om kommunens tilbagekøbsrettigheder og de gældende kommunale planer for de af fonden finansierede kirker.

Økonomiforvaltningen har udarbejdet en oversigt, der omfatter samtlige kirker, der potentielt står over for lukning. De resterende kirker, der forventes lukkede, har forskellige ejerforhold.

Folkekirker er undtaget for offentlig vurdering, og det er derfor meget vanskeligt at sige, hvilken grund- og ejendomsværdi de enkelte kirker repræsenterer. Bygningerne er i udpræget grad tilpasset til kirkelige handlinger og kan være vanskelige og bekostelige at benytte til andre formål, men de er samtidig for en stor dels vedkommende af bevaringsmæssig værdi, der kan vanskeliggøre bygningsmæssig tilpasning til andre formål. Hovedparten af kirkerne råder over et ret lille ubebygget areal til brug for evt. friareal- og parkeringskrav.

Center for Byudvikling

Rådhuset, 3. Sal, 9
1599 København V

Direkte telefon
4049 4291

E-mail
bbe@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800176

www.kk.dk

Kommunal tilbagekøbsret og planmæssige forhold

I vedlagte oversigt er der redegjort for kommunens rettigheder og den gældende kommunale planer for de kirker, der forventes lukket.

Kommunen har tilbagekøbsret til fem kirker. Vilkårene er forskelligt formuleret, men retten indtræder generelt, når de ikke længere bruges til kirkelige formål.

Alle kirker vurderes i forbindelse med lukningen med henblik på deres bevaringsværdi. I oversigten gengives den af kommunen registrerede SAVE-værdi. Enkelte kirker er ikke så gamle, at de er vurderet. Kulturstyrelsen har ikke vurderet nogen af kirkerne egnet til fredning, men nogle private organisationer har varslet et forslag om fredning.

Alle kirker ligger i områder til boligformål jf. Kommuneplan 2011. De kan anvendes til en række funktioner, der er forenelige med boliger, men f.eks. ikke til støjende erhverv, supermarkeder eller skoler. En ændret anvendelse vil som hovedregel skulle opfylde kommuneplanens krav til bl.a. friareal og parkeringsdækning.

Kun tre kirker er omfattet af lokalplan. Lokalplanerne indskrænker generelt ikke anvendelsesmulighederne væsentligt i forhold til kommuneplanen, men gør til dels en anden anvendelse end boliger betinget af kommunens tilladelse.

Videre proces

Den vedlagte oversigt over kommunens tilbagekøbsrettigheder og de gældende kommunale planer sendes til Kirkefondet. Oversigten vil også blive sendt til orientering til de øvrige forvaltninger, således at der hersker klarhed over, hvilke kirker kommunen i tilfælde af ophør af kirkelig brug vil have tilbagekøbsret til.

Økonomiforvaltningen vil løbende følge udviklingen for så vidt angår de kirker, der er omfattede af kommunale tilbagekøbsrettigheder, for at sikre varetagelsen af kommunens interesser, hvis betingelserne for tilbagekøb skulle blive opfyldt.

Økonomiforvaltningen vil holde Økonomiudvalget orienteret om udfaldet med hensyn til fremtidig anvendelse såvel for de kirker, hvor lukningen sker i enighed med menighedsrådet som for de øvrige, hvor processen ventes at blive mere langvarig.

Anne Skovbro
Københavns Kommune
Økonomiforvaltningen
Rådhuset
1599 København V

Dato:
22. februar 2013

Udarbejdet af:
Morten Skrubbeltrang

Direkte telefonnr.:
3373 0047

Kære Anne Skovbro

I forbindelse med indstillingen af en række kirker i København til lukning, ønsker Kirkefondet med denne henvendelse at oplyse om de faktuelle forhold i sagen.

Stiftsrådet i Københavns Stift har på sit møde 5. februar indstillet 14 kirker til lukning. Ud af disse 14 kirker har otte af dem af historiske årsager hjemfaldsret til Kirkefondet. Disse er:

Ansgarkirken (København NV)
Tagensbo Kirke (København NV)
Samuels Kirke (København N)
Blågårds Kirke (København N)
Gethsemane Kirke (København V)
Absalons Kirke (København V)
Ålholm Kirke (Valby)
Fredens Kirke (København Ø)

Derudover er høringsperioden for yderligere to kirker forlænget, og disse kirker har også hjemfaldsret. Det drejer sig om:

Lutherkirken (Østerbro)
Davids Kirke (Østerbro)

De øvrige kirker, der er indstillet til lukning er:

Bavnehøj Kirke (København V)
Utterslev Kirke (Brønshøj)
Solbjerg Kirke (Frederiksberg)
Sct. Lukas Kirke (Frederiksberg)
Sankt Andreas Kirke (København K)
Sankt Pauls Kirke (København K)

Kirkefondet er ikke involveret i fremtiden for nogle af disse seks kirker.

Kirkefondet bliver således en særdeles central aktør i spørgsmålet om, hvad der skal ske med kirkerne. Selve beslutningen om lukning skal tages af kirkeministeren, og Københavns Stiftsråd har således kun indstillet kirker til lukning, men har ingen kompetence til rent faktisk at lukke dem. Kirkefondet er heller ikke på nogen måde involveret i beslutningen om lukning af kirkerne, men vil udelukkende være involveret i det efterfølgende arbejde med fremtidig brug af bygningerne. På nuværende tidspunkt kender ingen til den præcise tidsplan for, hvornår den faktiske lukning kan og vil ske, men ønsket fra stiftsrådet er, at kirkerne skal lukke inden udgangen af 2013.

Af kirkerne med hjemfaldsret til Kirkefondet er der ikke nogen, der vurderes at kunne bygningsfredes, mens Davids Kirke, Lutherkirken samt Tagensbo Kirke vurderes at have høj bevaringsværdi iflg. Kulturstyrelsen. Ligeledes har Nationalmuseet vurderet de foreslåede kirker, således at det sikres, at der ikke fjernes eller ændres på umistelige ting.

Som tidligere nævnt er det endnu usikkert, hvornår den endelige beslutning tages. Dog er det allerede nu fra de lokale menighedsråd besluttet, at Samuels Kirke og Blågårds Kirke ønskes taget ud af brug. Dermed kan vi på nuværende tidspunkt påbegynde arbejdet med at finde fremtidig brug for disse kirker i forventning om, at kirkerne indstilles til lukning når der er fundet løsning på fremtidig brug. I praksis betyder det, at vi i samarbejde med Colliers International planlægger en udbudsrunde i løbet af foråret. Derudover vides det på nuværende tidspunkt, at menighedsrådet i Vesterbro Sogn er indstillet på at Absalon Kirke lukkes, og det forventes derfor, at en lignende udbudsproces kan sættes i gang inden længe.

Jeg håber, at vi med denne henvendelse kan medvirke til at skabe et faktisk overblik. Hele spørgsmålet omkring kirkelukninger i København og fremtidig brug af disse bygninger er naturligvis et meget komplekst emne, som ingen på nuværende tidspunkt har den store erfaring med. Vi håber, at samarbejdet mellem Kirkefondet og Københavns Kommune i spørgsmålet om fremtidig brug af tidligere kirker fortsat vil være godt og konstruktivt.

Hvis I på nogen måde ønsker at få tingene uddybet står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Morten Skrubbeltang
Generalsekretær

Oversigt over lukninger af folkekirker i København med og uden tilbagekøbsrettigheder samt planforhold

	Tilbagekøbsret til KK?	Matrikelnummer	Deklaration tinglyst	Tilbagekøbssum (kr.)	KK har tilbagekøbsret, såfremt	Med/uden bygningserstatning	Bevaringsværdi	Kommuneplanramme	Lokalplan
Absalons Kirke (KF)	Nej						SAVE 3	B5	Nej
Ansgarkirken (KF)	Ja	UTT819	4. 1. 1928	20.000	"[...] brugen til kirkebygning med menighedshus og præstebolig ophører eller opgives"	Uden	SAVE 4	B4	Nej
Bavnehøj Kirke	Ja	VAL2110	5. 3. 1975	12.060	"[...] kirkebygningens benyttelse til kirkebrug ophører"	Uden	Ikke i SAVE	B4	Nej
Blågårds Kirke (KF)	Nej						SAVE 1	B4	LP 3
David's Kirke (KF)	Nej						SAVE 4	B5	Nej
Fredens Kirke (KF)	Nej						SAVE 3	B5	Nej
Gethsemane Kirke (KF)	Nej						SAVE 2	B5*	LP227-1
Lutherkirken (KF)	Nej						SAVE 3	B5	Nej
Samuels Kirke (KF)	Nej						SAVE 3	B5	LP 62
Skt. Andreas Kirke	Ja	NØR351	10. 6. 1901	0	"Skulle den på grunden opførte kirke blive nedlagt, falder arealet tilbage til kommunen".	Afklares	SAVE 1	B5	Nej
Skt. Pauls Kirke	Nej						SAVE 1	B	Nej
Skt. Lukas Kirke	Nej						Ikke KK	Ikke KK	Ikke KK
Solbjerg Kirke	Nej						Ikke KK	Ikke KK	Ikke KK
Tagensbo Kirke (KF)	Ja	UTT1291	16. 11. 1946	22.000	"[...] kirkebygningens benyttelse til kirkebrug ophører"	Uden	Ikke i SAVE	B4	Nej
Utterløv Kirke	Ja	UTT1224	16. 10. 1939	42.000	"[...] bygningernes benyttelse til kirkebrug ophører"	Uden	Ikke i SAVE	B3	Nej
Ålholm Kirke (KF)	Nej						SAVE 1	B2	Nej

KF: Hjemfaldsret til Kirkefondet

Bevaringsværdi i SAVE: Klassifikation af bygnings bevaringsværdi i 9 niveauer, hvor 1 er højst og 9 lavest.

Kommuneplanramme B: Boligformål og udvalgte øvrige formål, der er forenelige med boliger. Forskellig udnyttelsesgrad fra B1 (lavest) til B5 (højst).